

Una mostra eloqüent dels arguments intel·lectuals del blaverisme

/ Leopoldo Amor

L'aventura valenciana de David Rosenthal

David Rosenthal vingué a València per explicar com ha aconseguit de fer llegir el «Tirant lo Blanc» a milers de nord-americans. L'extrema dreta li ho impedí, boicotejant-li la conferència. Els activistes blaveros han tornat a la llum pública, novament en una situació d'impunitat.

El partit Unió Valenciana (de la Coalició Popular) n'havia preparat l'ambient, amb l'ajut de la premsa sensacionalista de la capital. Giner Boira n'havia fet l'avis i el grup activista de l'extrema dreta local va posar-hi els crits i les violències. No hi van faltar els líders històrics ni les *ties maries* més conegudes. Mobilitzaren tot l'equip: les 200 persones de totes les ocasions.

Quan a València es desfermen aquests avalots, un

Domènec ROS

té una sensació molt gran de vergonya. És, però, una sensació rebutjable. Una anàlisi de la situació desvetla les claus d'una estratègia política, fonamentada en els esforços d'aquest país per vèncer l'esquinçament nacional, vehiculada pel feixisme i arrecerada en la irresponsabilitat històrica i la falta d'arguments del populisme conservador.

Una estratègia política, doncs, que cal enfrontar, denunciar i combatre sense concessions, amb les armes de la democràcia. Precisa-

ment com no s'ha fet durant la transició política. I així han anat les coses.

El dia 18 de gener passat, arribava al Comitè Conjunt Hispano-nord-americà per a la Cooperació Cultural una carta de Vicente Giner Boira, en la qual protestava per l'anunciada presència de David Rosenthal a València, on havia de pronunciar, invitat per l'Ajuntament de la ciutat, una conferència sobre *L'aventura americana del Tirant lo Blanc*, que ell ha traduït a l'anglès, amb un èxit espectacular.

Rosenthal és un intel·lectual novaïorquès, modern i interdisciplinar, atent als fenòmens culturals del nostre temps i coneixedor de la literatura catalana de totes les èpoques, de la qual ha publicat antologies i traduccions diverses. És, també, un magnífic crític musical, adaptador de còmics i historietes gràfiques, i persona d'una conversa intel·ligent i oberta, amb un aire de simpàtica i reflexiva timidesa.

Giner Boira és tot el contrari: loquaç, autoritari

fins al moll dels ossos, intel·lectualment impresentable i ple d'infules frustrades de patrici il·lustre. La carta que envià als americans ho reflectia una vegada més. Com tothom sap, Joanot Martorell no era català, els valencians no parlem català, a València ja es parlava valencià abans de Jaume I i els catalans (pobrets), que no han tingut literatura clàssica —«...ni un sólo poeta en su pretendida lengua; no tuvieron más que un vulgar escritor en prosa» (sic)—, volen fer-se amb el patrimoni cultural dels valencians. Com que Rosenthal afirma que ha traduït el Tirant del català, la seua conferència és un insult al poble valencià,

«porque parece que viene a reírse de este pueblo honrado y trabajador y a presumir de que le ha expoliado de una joya de su cultura clásica para regalársela a los catalanes; haciéndoles a éstos el juego en esta ocasión, con la firma de un americano».

Com a conseqüència, don Vicente, feia la següent sol·licitud: «deseáramos que de alguna manera ustedes interviniesen para evitar que esa conferencia del señor Rosenthal fuera pronunciada en Valencia. Pueden invocar que el pueblo valenciano se sentiría ofendido de que un norteamericano viniera a reírse de los valencianos en su propia ciudad. Evítleno ustedes, Valencia toda se lo agradecerá. Sabemos que, como siempre, existen traidores en todas partes y también los tenemos en este grave problema en nuestra región, como también en USA, por desgracia existen. Pero, así como ustedes los persiguen, no se hagan cómplices en esta ocasión de los que en Valencia traicionan a Valencia...». La sintaxi,

Carles Recio (braç en alt) i un altre seuaç dirigint l'avalot

/ Leopoldo Amor

la puntuació, l'ortografia i les al·lucinacions represives són seues.

Uns dies després, el 22 de gener, Vicente González Lizondo, factòtum d'Unió Valenciana, intervé en l'Ajuntament i el diari *Levante* titula així la informació: *UV advierte contra el «yanqui catalanista»*. Per comentaris entre els boicotejadors de la conferència, EL TEMPS ha pogut saber que una quantitat no determinada de membres o simpatitzants del GAV (Grup d'Acció Valencianista) rebien aquells dies cartes convocant-los a l'acte. La trama del sànet anava perfilant-se.

La vesprada del dia 24, posat en antecedents de la maniobra, Rosenthal s'asseia, amb l'escriptor Josep Piera i el regidor de cultura Vicent Garcés, en la presidència del Saló Daurat de la Llotja. Entre el públic, González Lizondo, Martín Villalba (el líder del GAV, un grupscle especialment agressiu i ben conegut pels demòcrates valencians), i Orellano (antic regidor de cementeris).

A la primera excusa, començà l'espectacle. Quatre jovenets, dirigits per Carles Recio, —pseudoescriptor de literatura fallera— trauen una pancarta. Un grapat de gent crida, insulta, s'acosta a la taula, empeny, llança monedes i s'irrita. Al fons de la sala, Martín Villalba comenta, conversa i suggereix coses a algunes persones que s'hi acosten. González Lizondo proposa a Garcés que li deixi el micròfon per calmar el panorama. Al cap i a la fi, comprèn perfectament que el «poble valencià» estiga indignat. Com que no li donen el protagonisme, se'n va, més redó i satisfet del que havia entrat, i deixa l'enviscada en ple apogeu. L'acte, després d'hora i mitja, es desconvoca. Abans, però, Recio s'ha marcat un *espeech* incompreensible i ha retret al regidor que no li haja subvencionat dotze llibres en *llengua valenciana* que li ha presentat. L'escàndol és complet.

Les dimensions internacionals de l'agressió i la clara preparació política

que l'ha feta possible generen una resposta oficial de l'Ajuntament. Ricard Pérez Casado, l'alcalde, acompanyat per representants de tots els grups del consistori —inclosos el «popular» Benavent i l'exaliancista, Miguel Mira—, demana disculpes a Rosenthal, es compromet a editar la conferència i recorda, amb energia, que el grup boicotejador no representa ni una ínfima part del poble valencià. Evidentment, calia haver previst les mesures d'ordre públic adients per evitar el *show*. La nit abans, l'alcalde ha fet detenir sis individus que han acudit a molestar-lo al seu domicili.

Rosenthal, perplex, explica que només ha volgut fer més universal la cultura dels valencians i el llibre de Martorell. El dia 23 ha pronunciat una conferència, davant 200 persones i sense problemes, en la Universitat d'Alacant. Dissabte, dia 26, ho farà a Gandia, i dimarts a la Universitat de València.

L'alcaldia obri un expedient a González Lizondo i

la Diputació Provincial fa una declaració de rebuig i condemna dels esdeveniments. Així mateix, el rector de la Universitat, Ramon Lapiedra, que ha estat present en l'acte de l'Ajuntament, amb la vice-rectora, Isabel Morant, s'hi solidaritza.

El personal demòcrata i valencianista es pregunta, ¿quant de temps haurem de seguir suportant els valencians aquests energümens? ¿Quant de temps els polítics del PSOE i les autoritats continuaran sentint-se coaccionats? ¿Quina pacificació és aquesta que ens han organitzat les claudicacions socialistes? El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament (STEPV) i la Unitat del Poble Valencià (UPV) fan públics uns comunicats molt durs en aquest sentit. La tesi és clara: «allò que fou un instrument *irregu-*

ció falsa d'un poble majoritàriament dialogant», Unió Valenciana està en la ment de tots.

I Gandia ho demostra. Com demostra que aquest país és tota una altra cosa. Dissabte, dia 26 de gener, David Rosenthal recull en la recepció del seu hotel una nova amenaça postal. Un treballador del lloc li fa una precisió: «Els valencians no som tan salvatges». I li regala una imatge ben expressiva. «Ja sap vosté que les anous que fan més soroll són les que estan buides, les que no tenen res dins...»

Rosenthal viatja a Gandia, la capital de la Safor, i, mentre dina, a la Drova, una de les famoses paelles de Casa Maria, ha de signar autògraf a un pare de família que vol un record per als fills.

A la vesprada, troba plena la sala de l'Ajuntament

'ELS ESTATS UNITS. 'DARRERA CONQUESTA 'DEL TIRANT LO BLANC'

(1957)

'David H. Rosenthal

dissabte 26 de gener
a les 19 hores
al saló de sessions de
l'excm. ajuntament de gandia

Cartell de convocatòria de la conferència a Gandia

La intransigència, davant de Piera i Rosenthal

/ Leopoldo Amor

lar de pressió de la dreta, sobre el PSOE, s'ha convertit, per obra i gràcia de les concessions de l'esquerra i la falta d'ètica de la mateixa dreta, en una forma de totalitarisme amb representació parlamentària. Una representa-

ció falsa d'un poble majoritàriament dialogant», Unió Valenciana està en la ment de tots. I Rosenthal parla davant 500 persones entusiasmades. Perquè no falte el toc de calor, Ma-

londa, regidor d'Unió Valenciana, i un altre individu han de ser expulsats de la sala per la policia municipal, en iniciar un intent de boicot. Francesc Candela, regidor de la UPV, presentarà una moció de censura contra l'edil en

qüestió. A l'hora de tancar aquesta edició, corren rumors que la moció tindrà el suport, inclús, d'AP.

La gent, mentrestant, s'ha escoltat amb interès un americà lúcid i entenedor, que els ha explicat com la cultura *catalanòfona* només pot ser promoguda a l'exterior amb altura intel·lectual, rigor científic i accés als mitjans de comunicació i als mecanismes comercials de la difusió editorial. Les polèmiques lingüístiques, l'espanyolisme arnat i el *feixisme opac a l'intercanvi d'opinions*, que ha patit Rosenthal en carn pròpia, queden reduïts a una miserable anècdota, trista i emprenyadora, però simptomàtica d'un país que lluita per construir-se i que cada vegada vol ser més europeu. Un país del qual David Rosenthal acabà veient, dissabte, a Gandia, el rostre més prometedori i autèntic.